

„ GOTOWOŚĆ DZIECKA DO PODJĘCIA NAUKI W SZKOLE”

Rozpoczęcie nauki szkolnej jest ważnym momentem w życiu każdego dziecka. To jak jest przygotowane do tego wyzwania w znacznym stopniu decyduje o przebiegu i wynikach nauki w szkole, a w odległej perspektywie, o jakości jego życia.

Gotowość szkolna to inaczej stopień rozwoju dziecka niezbędny do podjęcia obowiązków związanych z rozpoczęciem nauki w szkole. To zespół tych cech psychofizycznych ukształtowanych w okresie pierwszych 6 lat życia, które umożliwiają dziecku przystosowanie się do nauki w szkole.

Dojrzałym do podjęcia nauki szkolnej jest dziecko, o takim stopniu rozwoju, który umożliwi mu naukę czytania, pisania i liczenia, przystosowanie się do wymagań szkoły i zgodne współzycie z grupą rówieśniczą.

Gotowość do podjęcia nauki w szkole uzależniona jest od wielu czynników, a najważniejsze z nich to czynniki indywidualne związane z osobą dziecka:

- stan zdrowia,
- płęć,
- właściwości psychofizyczne,
- możliwości intelektualne.

Charakterystyka dziecka gotowego do podjęcia nauki w szkole:

Rozwój fizyczny:

- ogólnie zdrowe
- wzrost i waga odpowiednie do wieku
- odporne na zmęczenie
- prawidłowo funkcjonujące narządy zmysłów, głównie wzrok i słuch

Rozwój ruchowy:

- sprawne ruchowo: biega, skacze, jeździ na rowerze
- chętnie bawi się klockami, odtwarza konstrukcje według wzoru
- potrafi w sposób celowy posługiwać się przedmiotami i narzędziami, np. wycina nożyczkami, zapina guziki
- samodzielnie wykonuje podstawowe czynności samoobsługowe : je, ubiera się, dba o higienę
- nabyło umiejętność podstawowej orientacji w schemacie własnego ciała - potrafi różnicować prawą i lewą stronę
- najczęściej wykonuje czynności tą samą ręką (uformowała się dominacja ręki)
- prawidłowo trzyma narzędzie do pisania (ołówkę, kredkę, pióro)

Rozwój poznawczy:

- dziecko jest spostrzegawcze, zauważa istotne elementy przedmiotów, wskazuje braki w obrazkach
- ma zasób wiadomości umożliwiający orientację w najbliższym otoczeniu, potrafi np. podać swoje imię, nazwisko, wiek, adres zamieszkania
 - zaczyna rozumieć znaczenie symboli
- jest dociekliwe, aktywne poznawczo, poszukuje odpowiedzi na intrygujące je pytania
- formułuje proste wnioski dotyczące zaobserwowanych zjawisk
- dostrzega następstwo zdarzeń, wiąże przyczynę ze skutkiem
- zapamiętuje wierszyki, piosenki, aktywnie przypomina sobie informacje, które w danej chwili są mu potrzebne
- potrafi przez dłuższą chwilę skupić uwagę na wykonywanej czynności.

Rozwój emocjonalny:

- dziecko potrafi rozpoznawać uczucia innych, jest coraz bardziej świadome własnych uczuć
- stopniowo opanowuje społeczne reguły wyrażania emocji (odpowiednie reagowanie emocjonalne na sytuacje życia codziennego)
- pojawiają się próby kontroli własnych emocji

UWAGA !

Dziecko niedojrzałe emocjonalnie jest wybuchowe, drażliwe, agresywne, złości się lub płacze z błahego powodu, często popada w konflikty z kolegami. Może też być zahamowane, załężnione, niepewne, nadwrażliwe, płaczące. Taki typ dziecka boi się głośniejszych uwag nauczyciela nawet, gdy nie dotyczą ich samych. Czasami skarży się na bóle głowy, brzucha, bezsenność, bywa, że przed wyjściem do przedszkola czy szkoły ma wymioty, biegunkę.

Rozwój społeczny:

- nawiązuje kontakty społeczne z rówieśnikami i z osobami dorosłymi
- współdziała z rówieśnikami w grupie, potrafi czekać na swoją kolej, dzieli się zabawkami
- przebywanie z rówieśnikami i wspólna aktywność sprawiają mu przyjemność
- dostosowuje swoje zachowanie do obowiązujących reguł np. podporządkowuje się regułom zabaw i gier
- rozumie znaczenie podstawowych norm i łatwych przepisów, dostosowuje się do nakazów i zakazów
- słucha poleceń i rozumie polecenia osoby dorosłej, w tym nauczyciela
- zaczyna przejawiać poczucie obowiązku

Rozwój mowy:

- wymowa pod względem artykulacyjnym doskonali się,
- dziecko wymawia poprawnie wszystkie głoski w tym sz, ż, cz, dż
- potrafi się wypowiadać w kilku zdaniach na zadany temat
- w wypowiedziach uwzględnia kolejność zdarzeń i zależności przyczynowo-skutkowe
- pytane o znaczenie prostych słów potrafi je wyjaśnić

Ustalenie się wymowy powinno być zakończone ostatecznie do 6 roku życia, ale proces rozwoju języka nadal trwa. Dziecko uczy się nowych wyrazów, wzbogaca swe wypowiedzi wraz z nabywaniem kolejnych doświadczeń i poszerzaniem wiedzy o otaczającej go rzeczywistości.

Stopień przygotowania do nauki pisania i czytania:

- nabywa umiejętność graficznego odtwarzania różnych kształtów- szlaczki, wzory, znaki, figury
- umiejętność wyszukiwania w wyrazach wskazanych liter
- składanie najprostszych wyrazów z liter (np. dom, Ala, kot)
- wyodrębnianie pierwszej i ostatniej głoski w podanych słowach

Przygotowanie do nauki matematyki:

- rozróżnianie cyfr
- rozróżnianie znaków (+, -, =, <, >)
- porównywanie wielkości liczb (co jest większe 3 czy 5?)
- łączenie w zbiory – to do tego pasuje, to nie pasuje i dlaczego
- liczebniki porządkowe – pierwszy, drugi...
- umiejętność dodawania i odejmowania na konkretnych rzeczach

Podsumowując dziecko gotowe do podjęcia nauki w szkole:

- Posiada zdolność rozumienia podstawowych pojęć abstrakcyjnych (kształtu, wielkości, kierunku, odległości).
- Formułuje dłuższe wypowiedzi słowne i opowiada (np. co przedstawia dany obrazek).
- Mowa jest prawidłowo wykształcona, zarówno pod względem gramatycznym jak i artykulacyjnym.
- Potrafi się koncentrować się przez dłuższą chwilę, skupić uwagę w jakimś celu np. w celu wykonania zadania, polecenia.
- Jest sprawne ruchowo, zwłaszcza manualnie (szczególnie ważna jest szybkość, precyzja i koordynacja ruchów rąk przy optymalnym napięciu mięśniowym, nacisku narzędzia na kartkę).
- Potrafi współdziałać w grupie rówieśniczej, podporządkować się regułom zabawy i poleceniom dorosłych.
- Potrafi opanować swoje emocje oraz ich słowne i ruchowe manifestacje.
- Zaczyna przejawiać poczucie obowiązku i duże zainteresowanie nauką.

Objawami niedojrzałości szkolnej (sygnały alarmowe) u dzieci to:

- Obniżona sprawność ruchowa – niezgrabnie biega, skacze, ma trudności z rzucaniem i chwytem piłki, nieskoordynowane ruchy
- Trudności z precyzyjnym wykonywaniem codziennych czynności – zapinaniem guzików, posługiwaniem się nożyczkami, trzymaniem kredki

- Słaba orientacja w schemacie ciała z ustaleniem stron, kłopoty z określeniem kierunku (na prawo, na lewo, przede mną, za mną)
- Trudności z odwzorowaniem figur, np. rombu, kwadratu, trójkąta
- Trudności z wyodrębnianiem elementów z całości, a także łączeniem ich w całość (budowanie z klocków, rozmontowywanie budowli, układanie mozaiki wg. wzoru, przerysowywanie wzorów na kratkowym papierze, układanie puzzli)
- Niepostrzeżenie szczegółów różniących dwa obrazki
- Trudności w orientacji w czasie, w określaniu dni tygodnia, pór roku
- Trudności z odtwarzaniem prostej melodii i rytmu
- Trudności z zapamiętywaniem wierszyków, tekstu opowiadania, oraz ze zrozumieniem słuchanego tekstu
- Nieprawidłowa wymowa, wady wymowy
- Trudności w różnicowaniu głosek podobnych (s-z, w-f, b-p), zaburzenia słuchu fonematycznego, analizy i syntezy głoskowej
- Trudności w rozpoznawaniu liter podobnych kształtem m-n, l-t, b-d.

CODZIENNE OBOWIĄZKI PIERWSZOKLASISTY ☺

- Poranne wstawanie, by przybyć punktualnie na lekcje
- Przestrzeganie szkolnego regulaminu funkcjonowania
- Skupianie się na lekcjach,
- Uważne słuchanie poleceń,
- Przyswajanie wielu nowych informacji,
- Pamiętanie o zadanych pracach domowych,
- Uczenie się czegoś niekiedy z dnia na dzień,
- Umiejętność mobilizowania się po porażce,
- Bycie odpornym na stres w miarę jego możliwości,
- Zaadaptowanie się w zespole rówieśniczym.